

Həkim məsləhəti

Qripdən özünü qoruyun

Qrip (Infuenza)—kəskin virus xəstəliyi olub, yüksək intoksikasiya, yuxarı tənəffüs yollarının zədələnməsi əlamətləri və ikincili bakterial flora ilə şərtlənən ağırlaşmalara meyilliyi ilə səciyyələnir.

Qrip virusları xarici mühitdə az davamlıdır. Onlar aşağı mənfə və temperatura yaxşı dözürlü və qızdırılma və qaynadılma zamanı tezliklə məhv olurlar. Qrip viruslarının ultrabənövşəyi şüalarla və adi dezinfeksiyaedici maddələrin təsirinə qarşı yüksək dərəcədə həssas olduğu qeyd edilir.

Qrip virusunun 3 tipi ayırd olunur. A, B və C. Onlar öz aralarında bir-birinə oxşayırlar, lakin antigen tərkibinə görə fərqlənirlər.

Qrip zamanı **infeksiya mənbəyi**—xəstə, xüsusilə yüngül, silinmiş və simptomuz formalarda olan xəstələrdir ki, belə xəstələr kollektivdən təcrid edilmirlər. Xəstənin yoluxdurucu olması inkubasiyanın sonu, xəstəliyin başlanmasına bir neçə saat qalmış; xəstəliyin ilk 2—5-ci günləri müşahidə olunur. Xəstə xəstəliyin şiddətlənmə dövründə xüsusilə yoluxdurucular, yoluxdurucu dövr 4—7 gün təşkil edir. Az hallarda yoluxduruculuq dövrü xəstəliyin 10-cu gününə qədər uzana bilər.

Qrip virusunun **yoluxma mexanizmi**—hava-damcı (aspirasiya) mexanizmidir.

İnfeksiya hava-damcı yolu ilə ötürülür. Qripə qarşı həssaslıq yüksəkdir. İnsanlar istənilən yaşda xəstələnirlər, uşaqlar həyatının ilk aylarında qripə bir qədər az xəstələnirlər, çünki onların bir qismi anadan transplənter yolla alınmış immunitetin sayəsində qeyri-həssas olurlar. 6 ayından

başlayaraq, passiv immunitet praktik olaraq hamıda itir və bu yaşdan etibarən uşaqlar qripə qarşı xüsusilə həssas olurlar. Beləliklə, qripə qarşı imuni həssaslıq davamsızdır, immunitet tipospesifdir, qısa inkubasiya dövrünə malikdir (1—2 gün), hava-damcı yoluxma yolu bu kəskin virus xəstəliyinin kütləvi yayılması üçün əlverişli şərait yaradır. Qrip virusu epitelotrop (epitelesinin və zəhərli) və toksikdir. O, nəfəs alma zamanı hava ilə orqanizmə düşərək tənəffüs yollarının selikli qişasının epitel hüceyrələrində çoxalır. Zədələnmiş hüceyrələr degenerasiyaya məruz qalır (dağılır) və dəf olunurlar; silindrik epitelinin metaploziyası baş verir ki, nəticədə onun müdafiə funksiyası zəifləyir. Prosesə həmçinin selikaltı toxumalar və damar şəbəkəsi də qoşulur. Qrip virusunun epitelotrop təsiri klinik olaraq yuxarı tənəffüs yollarının katarı (qızarıb-şişmə) şəklində təzahür edir. Qripin patogenezinə toksemiya böyük rol oynayır.

İnkubasiya dövrü bir nüçə saatdan 1—2 sutkaya qədərdir. Digər KRVI ilə müqayisədə qrip kəskin intoksikasiya ilə səciyyələnir; yuxarı tənəffüs yolları tərəfindən kataral əlamətlər mərhələ-mərhələ əmələ gəlir.

Qripin klinik əlamətləri silinmiş formadan hipertoksik (yüksək zəhərli) formaya qədər dəyişə bilər. Xəstəlik kəskin başlayır, temperatur 38—39°C və yuxarı qalxır. Titrətmə, qusma ola bilər. İntoksikasiyanın dərəcəsi, həmçinin temperaturun həddi xəstəliyin ağırlığından asılıdır.

Böyük yaşlı uşaqlar baş ağrısı, göz almalarında, qarında

ağrılar, yuxunun pozulmasından şikayətlənirlər, bəzilərində kataral konyunktivit və sklera damarlarının indeksiya müşahidə edilir. Erken yaşlı uşaqlarda (1 yaşdan 3 yaşa qədər) kəskin meninqoensefalitik sindrom (təkrar qusma, huşun itməsi, qıcolmalar, meningial simptomlar və s.) meydana çıxır.

Qrip virusunun vegetativ sinir və damar sistemine toksik təsiri klinik olaraq uşağın rənginin kəskin solğun, dəri örtüklərinin mermər rənginə çalması ilə təzahür edir. Burun-dodaq üçbucağının göyerməsi akrosianoz, hemorragik sindrom (burundan qanaxma, dəridə və selikli qişalarda nöqtəvari qansızmalar) müşahidə edilir, çox ağır hallarda kollars baş verə bilər.

Profilaktikası. Ümumi sanitariya-profilaktik tədbirlər (uşaq müəssisələrinin sanitariya-gigiyenik vəziyyətdə saxlanması, düzgün rejim, otaqların civəkvars lampaları ilə şüalandırılması) həyata keçirilir. Uşaqların bədənlərinin möhkəmləndirilməsi tədbirlərinə böyük diqqət verilir.

Epidemik ocaqda uşaqların hamısına hər burun yoluna 2 damcı olmaqla gündə 4 dəfə bütün alovlanma dövründə interferon damızdırılması məsləhət görülür.

Əksepidemik tədbirlərin istiqaməti və məzmunu. Yüngül formalarda xəstələr evdə izolyasiya olunur. Xəstənin erkən izolyasiyası-kollektivdə qripin yayılmasının qarşısının alınmasına yönəldilmiş mühüm tədbirlərdən biridir. Ağır və orta-ağır formalarda isə hospitallaşdırılırlar. Yüksək xəstələnmə qeyd olunduqda müalicə müəssisələrinə karantin qoyulur. Epidemik ocaqda yaş üsullu yığışdırma ilə yanaşı, xəstənin şəxsi əşyaları, yataq ləvazimatı və s. xlorlu preparatlarla zərəsizləşdirilir.

Bəxtiyar MƏMMƏDOV,
Qəbələ Rayon GEM-in direktoru.

TƏQVİMDƏN SƏTİRLƏR

2: dekabr Həkim-cərrah **Kərimbəy Mehmandarov** (1854—1929) Şuşada dünyaya gəlmişdir. Sank-Peterburqda Tibb-Cərrahlıq Akademiyasını bitirmiş, Rusiyada sonra isə Azərbaycanda həkim işləmişdir. İnfeksiyon xəstəliklər üzrə elmi-tədqiqat işi aparmış, ömrünü bu xəstəliklərin profilaktikasına və müalicəsinə həsr etmişdir.

3 dekabr: Beynəlxalq Əlillər Günüdür.

5: dekabr: Xalq artisti **Həsənağa Salayev** Bakıda (1912—1981) anadan olmuşdur. 1938-ci ildən səhnə fəaliyyətinə başlayıb. Böyük Vətən Müharibəsinin iştirakçısı olmuşdur. Müharibədən sonra Akademik Dram Teatrında işləmiş, güclü xarakterli obrazlar ifaçısı kimi tanınmışdır. Bir sıra bədii və televiziya filmlərinə çəkilmişdir.

Əmir Rüstəmov 1909-cu ildə Şuşada anadan olmuşdur. Əvvəllər mülki işlərdə işləyib, 1932-ci ildən hərbi xidmətə başlayıb. İkinci dünya müharibəsinin fəal iştirakçısı olub. İki hərbi akademiya bitirib. General-mayor hərbi rütbəsinə yüksələn Ə. Rüstəmov müharibədən sonra orduda mühəndis qoşunlarında rəhbər vəzifələrdə, hərbi akademiya kafedra rəisi işləyib. Moskvada yaşayıb.

Tibb elmləri doktoru **Gülxar İmaməliyeva** 1907-ci ildə Qroznı şəhərində dünyaya gəlib. Brüssel xəstəliyini öyrənən ilk azərbaycanlı qadındır.

Xalq rəssamı **Nadir Əbdürrəhmanov** (1925—2008) Laçın rayonunda anadan olmuşdur. Yaradıcılığı əsasən məişət və mənzərə janrları olmuşdur. Hazırda onun əsərləri dünyanın bir sıra muzeylərində saxlanılır. 1961—1972-ci illərdə Azərbaycan Rəssamlar İttifaqı İdarə Heyətinin sədri vəzifəsində işləmişdir.

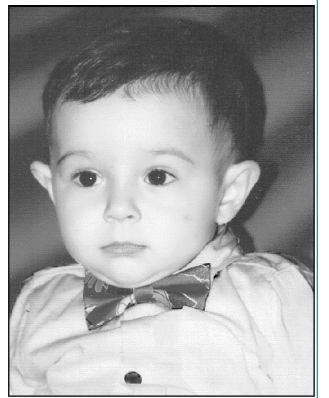
7 dekabr: Fətəli Xan Xoyski (1875—1920) Şəkiddə anadan olmuşdur (ata-babaları Cənubi Azərbaycanın Xoy vilayətindən gəlmişlər). Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin ilk hökumət sədri və daxili işlər naziri olmuşdur. Üçüncü hökumətdə də bu vəzifələri aparmışdır. Azərbaycan Demokratik Respublikasının beynəlxalq aləmdə və xarici dövlətlər tərəfindən tanınmasında Fətəli Xan Xoyskinin müəyyən xidmətləri olmuşdur. 19 iyun 1920-ci ildə Fətəli Xan Xoyski Tiflisdə erməni terrorçuları Aram Erkayan və Misak Qriqoryan tərəfindən qətlə yetirilib.

Təbrik edirik!

Əziz balamız Əkbər!

Səni bir yaşın münasibətilə təbrik edirik. Yaxınlarının sağlıqları ilə böyüyəsən. Layiqli bir oğul olasan!

Atan Elnur, anan Səbinə, babaların Tahir, Ramiz, nənələrin Sahibə, Tahirə, xələrlərin, əmilərin.

ELANLAR

Qəbələ Rayon Aqrar İslahat Komissiyası tərəfindən 26 may 1998-ci il tarixli 10 sayılı qərarla Yeniçə kənd sakini **Nuruyev Əliyar Qəhrəman oğlunun** adına verilmiş JN: 0054 №-li (kodu 40616038) olan **Torpağa mülkiyyət hüququna dair Dövlət Aktı** itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qəbələ Rayon Aqrar İslahat Komissiyası tərəfindən 28 oktyabr 1998-ci il tarixli 19 sayılı qərarla Vəndam qəsəbə sakini **İsmayılov İsmayıl Şamil oğlunun** adına verilmiş JN: 1131 №-li (kodu 40600048) olan **Torpağa mülkiyyət hüququna dair Dövlət Aktı** itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Emin Baratoğlu ailəsi ilə birlikdə **Ağarza, Vəli, Ağəli, Ruslan, Ayşə, Dilşad, Nərgiz Məmmədovlara və Sahib, Qəzənfər, Ağalar Adıgözelovlara**, əzizləri **GÜLŞƏN RIZVAN QIZININ** vəfatı münasibəti ilə dərin hüznə və kədərli vəziyyətə düşmələri üçün şərik oluruq.

Şəhər 1 sayılı, Zalam, Həməzəli, və Nic 2 sayılı poçt şöbəsinin rəisəri Nic 1 sayılı poçt şöbəsinin rəisi **İmran Əlməmmədova, BACISININ** vaxtsız vəfatı ilə əlaqədar dərin hüznə və kədərli vəziyyətə düşmələri üçün şərik oluruq.

«Qəbələ» qəzetinə

2016-cı ilin birinci yarısı üçün abunə yazılışı davam edir.

İllik abunə qiyməti 30 manat, yarımillik 15 manatdır.

Abunə qəzetin «Kapitalbank»ın Qəbələ filialındakı hesabına köçürmə və ya redaksiyanın özündə kassaya nəqd ödəmə yolu ilə aparılır.

Hesab № AZ36AİB 33080019444900218149. VÖEN 4400103601.

Ünvan: Qəbələ şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, 56.

Telefonlar: (024)20 5-19-14, (024)20 5-15-56, mob. (050) 328-11-42.

Redaktor

O. Ə. Məmmədov.

TƏSİSÇİLƏR:

Qəbələ Rayon İcra Hakimiyyəti və redaksiyanın jurnalist kollektivi.

Məsul nəvbətçi:
N. R. Atakişiyev.

ÜNVANIMIZ:

✉ AZ 3600, Qəbələ şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, 56.

Redaktor: (024)20 5-19-14.
Ümumi: (024)20 5-15-56.
e-mail: gabalaneews@mail.ru

Azərbaycan Respublikası Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində qeyddən keçmişdir. Lisenziya AV № 022611

«Kapitalbank»ın Qəbələ filialında hesab № AZ36AİB 33080019444900218149 VÖEN: 4400103601

Qəzet «Qəbələ» qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməsinə və Bakı şəhərində «E-Q» MMC-nin mətbəəsində ofset üsulu ilə çap edilmişdir. Tiraj 2300.

Oxucu məktubları geri qaytarılmır.